

2014 рік оголошено в Україні Роком Тараса Шевченка

Поет. Пророк. Мислитель і Глашатай

Загальновідомо, що творчість Т.Г. Шевченка – багатогранна. Він був і глибоким ліриком, і творцем епічних поем, і видатним драматургом та різнобічно обдарованим митцем. Ще не одне покоління буде відкривати для себе у його творах щось нове, що надихатиме на патріотичні вчинки та добрі справи в ім'я служіння своєму народу та національній ідеї.

У фондах бібліотек Вінниччини налічується значна кількість творів Т. Шевченка, від повних зібрань – до окремих збірок, у тому числі для дітей, та літератури про його життя і діяльність. Гордістю Вінницької ОУНБ ім. К.А. Тимірязєва є рідкісні і цінні видання письменника. Прикрашає цю колекцію прижиттєве видання «Кобзаря» Т.Г. Шевченка, 1860 року випуску, високо оцінене І.Я. Франком. Він, зокрема сказав: «*Ся маленька книжечка відразу відкрила немов новий світ поезії, вибухнула, мов джерело чистої, холодної води, заясніла невідомою досі в українському письменстві ясністю, простотою і поетичною грацією вислову*».

2013-2014 рр. в «Тимірязєвці» проходили ювілейні

Шевченківські читання, апогеєм яких у березні цього року стало літературно-мистецьке свято «Один єдиний він на всі епохи. Поет. Пророк. Мислитель і Глашатай».

На святі були представлені різні жанри творчості Кобзаря: драматургія у рубриці «Шевченко в театральному та музичному мистецтві» – уривком з вистави «Назар Стодоля» у виконанні артистів Вінницького обласного академічного українського музично-драматичного театру ім. М. Садовського (режисер народний артист України В. Селезньов); музичні твори за поезіями Т.Г. Шевченка прозвучали у виконанні капели бандуристів Вінницького училища культури і мистецтв ім. М.Д. Леонтовича; вистава народного театру-студії «Сьоме небо» ВНМУ ім. М.І. Пирогова та Театру книги «Прочитання» ВОУНБ ім. К.А. Тимірязєва за поемою Т.Г. Шевченка «Мар'яна-черниця» (режисер М. Ревенко).

Ім'я Т.Г. Шевченка дороге вінничанам ще й тому, що 1846 року у складі Археографічної комісії він відвідав наш край, що залишило глибокий слід у його творчості. Про зв'язки з нашим краєм у рубриці «Шевченко і Вінниччина» вели мову відомі письменники і науковці, члени Національної спілки письменників України – А. Подолинний, В. Сторожук. Зворушила присутніх сторінка «Шевченко для усіх», де твори Кобзаря виконували молоді люди з обмеженими фізичними можливостями – студенти Вінницького соціально-економічного інституту університету «Україна» (директор Г.В. Давиденко). Не з меншим інтересом було сприйнято декламацію віршів і виконання музичних творів за поезіями Т.Г. Шевченка студентами театрального та вокального відділів Вінницького училища культури і мистецтв ім. М.Д. Леонтовича.

Об'єднав наш пророк своєю творчістю представників різних народів на сторінці «Шевченко мовами світу», де вірш «Думка» Т.Г. Шевченка виконав польською мовою вокальний ансамбль

У цьому випуску

<i>Поет. Пророк.</i>	1
<i>Мислитель і Глашатай</i>	1
<i>Великим, величним і вічним</i>	2
<i>Візит до бібліотек Латвії</i>	3
<i>Напрацювання Вінницького регіонального піар-офісу сучасних бібліотек</i>	5
<i>Реалізуємо черговий проект</i>	5
<i>Краєзнавчий туризм у бібліотеках</i>	7
<i>Зустріч краєзнавців на Могилів-Подільщині</i>	9
<i>Русалка Дністрової</i>	9
<i>Стань автором ВІКІПЕДІЇ! В бібліотеці – це можливо!</i>	10
<i>Презентація у бібліотеці</i>	11
<i>У слові й на граніті</i>	11
<i>Мир дітям планети Земля</i>	12

3 досвіду роботи

«Срібні голоси» (керівник Годна Ірина) Вінницької культурно-просвітницької спілки поляків (голова Ратинська А.П.). «Заповіт» Т.Г. Шевченка азербайджанською, португальською, арабською, французькою, іспанською, туркменською, корейською, індійською, англійською мовами прочитали іноземні студенти Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова (керівник Біла Н.Є.).

Сторінка «Шевченко і бібліотека» містила оголошення результатів і нагородження переможців обласного конкурсу бібліотечних заходів з популяризації творчої спадщини та відзначення 200-річчя від дня народження Т.Г. Шевченка «Його ім'я і слово – в серці народу». Організатори – управління культури і туризму облдержадміністрації, обком профспілки працівників культури, обласна наукова бібліотека ім. К.А. Тимірязєва, ГО «АБВ».

Не залишила байдужими вінничан та віддалених користувачів ювілейна інсталяція «Співець української слави і волі», здійснена фахівцями «Тимірязєвки».

Для старшокласників було організована акція «Українські діти читають Кобзаря», а для вихованців Вінницького обласного центру соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з функціональними

обмеженнями «Обрій» проведено літературну годину «Читаємо Шевченка». «Жінки в творчості і житті Тараса Шевченка» – під такою назвою фахівцями бібліотеки було проведено захід у Вінницькому коледжі НУХТ (де були присутні понад 160 студентів і викладачів) та у ВСЕІ університету «Україна».

У червні стартував конкурс для обдарованих дітей «Малюємо за творами Тараса Шевченка», організований відділом мистецтв бібліотеки. Кращі роботи будуть представлені на виставці дитячих малюнків.

Широко використовуємо для популяризації творчості Т.Г. Шевченка соціальні мережі, зокрема привернув увагу оригінальний PR-конкурс «В єднанні націй – Кобзареве слово» (<https://www.facebook.com/events/701909263177032/?ref=22&source=1>), започаткований бібліотекою. Усі бажаючі протягом лютого-березня 2014 р. могли долучитися до цього конкурсу, записавши відеовиступ свого прочитання творів Кобзаря різними мовами народів світу.

Працівники науково-методичного відділу здійснювали моніторинг ювілейних Шевченківських заходів у бібліотеках області, найцікавіші матеріали були представлені на офіційному веб-сайті «Тимірязєвки».

Творчість Великого сина України має світове значення. «Він поет усього людства, – так сказала про Т.Г. Шевченка відома англійська політична діячка Полін Бентлі. – Тарас Шевченко виходить за межі однієї країни. Його заклик до братерства й любові, до правди й справедливості, а над усе – до волі, має всесвітнє значення».

Шануймо Шевченка, читаймо Шевченка, вивчаймо Шевченка і тоді в його пророчих рядках ми знайдемо відповіді на багато викликів нашого непростого сьогодення!

Наталія Морозова

*Директор Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. К.А. Тимірязєва,
Президент ГО «АБВ», заслужений працівник культури України*

Великим, величним і вічним

*У цьому році Калинівщина святкувала дві славні річниці –
200-річчя від дня народження Т.Г. Шевченка,
180-річчя від дня народження С.В. Руданського.*

Наша земля дуже багата на таланти, особливо на поетів та письменників. На теренах Калинівщини діє не одне літературно-мистецьке об'єднання.

Члени об'єднання «Калинове намисто» підготували до друку невеличку збірку під назвою «Великим, величним і вічним», твори якої присвятили славним синам України – Т.Г. Шевченку та С.В. Руданському до ювілейних дат від дня народження.

Відбулася презентація даної книги в читальному залі Калинівської ЦРБ, де були присутні усі бібліотекарі району, працівники РБК, також поети та письменники – співавтори видання «Великим, величним і вічним».

Прозвучали поезії Поліни Голубенко, Марії Катічевої, Валерії Кокошко, Майї Левицької, Григорія Патрака, Володимира Рибаченка, Світлани Хвосторезової. Кожний сільський бібліотекар отримав дану книгу, тому кожна сільська дитина в змозі ознайомитися з поезіями місцевих авторів, вивчити їх напам'ять і взяти участь в наступному конкурсі читців творів Т.Г. Шевченка та творів про нього.

Волелюбність великого Кобзаря і відомого поета-сатирика з Калинівщини Степана Руданського, їх любов до рідного краю, віра в кращу долю українського народу – понад часом і актуальні в сьогоденні. Вони втілені в поетичне слово, мов незламність духу в нетлінну оправу мови.

Візит до бібліотек Латвії

Фахівці обласної наукової бібліотеки ім. К.А. Тімірязєва та інших книгозбірень Вінниччини мають багаторічний досвід проектної діяльності. З року в рік до написання проектів, участі в різноманітних міжнародних конкурсах долучаються все нові й нові працівники. Переймаючи досвід старших колег, беручи участь у різноманітних заняттях – тренінгах, семінарах, конференціях, бібліотечна молодь навчається і реалізовує здобуті знання на практиці.

Стало уже звичним виїздити до країн близького і далекого зарубіжжя з метою вивчення і запозичення нових інноваційних форм роботи публічних бібліотек, участі у різноманітних бібліотечних форумах міжнародного значення тощо. Зазвичай такі поїздки відбуваються в рамках проектної діяльності, в якій вінницькі бібліотекарі, як уже відмічалось вище, беруть активну участь.

Не став винятком і 2014-й рік. Молоді фахівці бібліотечної справи книгозбірень України отримали безцінну можливість взяти участь у Програмі «Лідерство для молодих бібліотекарів».

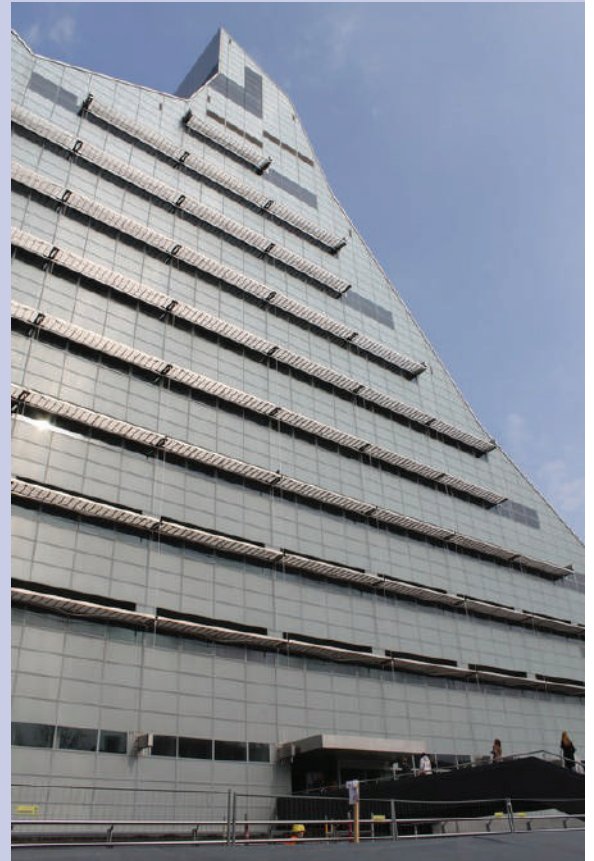
Програмою «Бібліоміст», «Творчим центром ТЦК», за підтримки Ради міжнародних досліджень та обмінів (IREX) було організовано чотири тренінгові модулі. Заняття передбачали підвищення професійного рівня учасників та найповніше розкриття їхнього творчого потенціалу в справі впровадження інновацій у практику роботи своїх бібліотек. Успіху в досягненні цієї мети сприяли високий професіоналізм тренерського складу та співпраця з дружною командою молодих бібліотекарів – учасників тренінгів.

У рамках програми було організовано навчальний візит до Латвії, з метою вивчення досвіду місцевих публічних бібліотек з надання інноваційних послуг та адаптації отриманих знань у практику роботи українських книгозбірень.

Можливість отримати нові професійні знання та досвід, сповнитися незабутніми враженнями та відвідати одну із чудових країн Європи, в містах якої панує атмосфера середньовіччя у поєднанні із сучасністю отримала і я, бібліотечний працівник Вінницької ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва Ярослава Бондарчук.

Учасники стажування мали нагоду відвідати найкращі публічні бібліотеки міст Вентспілса, Кулдїги, Риги та Юрмалі й ознайомитись з досвідом їхньої роботи. Незабутні позитивні враження ми отримали від візиту до читалень міста Вентспілса: головної бібліотеки міста та бібліотеки Парвенті.

Знаходяться ці книгозбірні у нових, просторих, світлих, затишних та сучасних приміщеннях. Особисто мені тут сподобався підхід до організації вільного доступу до бібліотечного фонду, що завдяки використанню прийомів сучасного дизайну знаходиться ніби у відкритому просторі. А ще, ці бібліотеки є улюбленим місцем проведення вільного часу найменших читачів, для яких працює відділ дитячої літератури, діє спеціальна загальнолатвійська програма дитячого журі, метою якої є залучення дітей до читання, а також організовано ігрові майданчики.

Бібліотеки Латвії – це не лише скарбниці культурних надбань, а й центри місцевих громад. В їхній діяльності враховуються необхідні потреби населення – організація зручного графіка роботи бібліотеки, створення дитячих кімнат, автоматизація бібліотечних процесів у справі самообслуговування та організація різних форм роботи з користувачами. Адже девіз латвійських бібліотек – робота не з книгами, а з користувачами. Саме завдяки реалізації цього принципу в книгозбірнях завжди людно.

Справжнім культурним, науковим, творчим та освітнім центром Риги, без сумніву,

стане нова будівля Латвійської Національної бібліотеки. Відкриття цього храму духовності і знань заплановано на 29 серпня 2014 року. «Замок світла» – саме така назва грандіозного проекту бібліотеки майбутнього, відкриття якої

знаменує початок року Культурної столиці Європи в Ризі (ініціатива Євросоюзу, що полягає в щорічному обранні того чи іншого міста центром культурного життя континенту з метою привернення уваги до його культурного розвитку).

Нова тринадцятиповерхова будівля бібліотеки зі зручними читальними залами та книжковими сховищами буде вмещувати ще й сучасний конференц-зал, акустична система якого дозволить проводити різні музичні вечори, концерти та інші зустрічі. У новій будівлі зі спеціальною системою мікроклімату та цілою низкою архітектурного символізму будуть розміщуватись звукоізолюючі аудіо- та відеостудії, виставкові зали, дитяча кімната, просторі робочі кабінети, сувенірні крамнички, ресторан та інше. А чого варте задоволення читати книгу в затишній залі, милуючись з вікна краєвидом середньовічної Старої Риги?!

Вразила авторку цієї статті та інших учасників Програми і Ризька центральна бібліотека, презентація стратегії розвитку якої розкриває основні аспекти її роботи. Це задоволення інформаційних потреб користувачів, забезпечення зручності та вільного доступу до послуг сучасної публічної бібліотеки, піклування про людей з особливими потребами, застосування креативних форм та методів роботи, професійне підвищення знань бібліотекарів.

Крім того, у рамках візиту було організовано чудові, пізнавальні екскурсії до Юрмальського міського музею, Лісного дому в Національному парку Кемері (м. Юрмала),

старовинного замку у м. Венспілс. На завершення навчальної програми доброзичлива колега з Ризької бібліотеки познайомила нас з культурними надбаннями Риги.

Учасники програми щиро вдячні латвійським колегам за нові знання та запозичений досвід, гостинність та щирий прийом. Дякуємо програмі «Бібліоміст» та «Творчому центру ТЦК» за організацію змістовних навчальних тренінгів та пізнавального навчального візиту до книгозбірень Латвії. Ми отримали багато цікавої інформації, знайшли нових друзів та поділилися власним досвідом діяльності бібліотек України.

Ярослава Бондарчук,
методист відділу науково-методичної роботи
Вінницької ОУНБ ім. К.А. Тімірязєва

Напрацювання Вінницького регіонального піар-офісу сучасних бібліотек

Шість публічних бібліотек Вінниччини, які перемогли у конкурсі проєктів від програми «Бібліоміст» на створення піар-офісів сучасних бібліотек в десяти областях України за підтримки громадської організації «Центр медіа реформ» (м. Київ), з лютого 2014 р. активно популяризують свої інноваційні послуги через засоби масової інформації. Команда піарників з представників Вінницької ОУНБ ім. К.А. Тімірязєва, Вінницької міської ЦБС, Барської, Крижопільської, Липовецької районної бібліотек проводила медіа-кампанію, популяризуючи серед громадськості найцікавіші заходи, інформаційні кампанії, акції з рекламування сучасних бібліотечних послуг, історії успіху користувачів. Тільки за перші три місяці реалізації проєкту з'явилося понад 60 статей, повідомлень в онлайн-ЗМІ, теле- і радіопередач. Як наслідок – бібліотеки-учасниці відзначили збільшення кількості відвідування користувачів. Бібліотеки зосередились на підготовці неординарних, цікавих, нетрадиційних заходів, доклали зусиль, аби оточуючий світ дізнався про місію сучасної бібліотеки.

Меседжі про інноваційні послуги зробили свою справу, про що свідчать цифри збільшення відвідуваності та запису нових користувачів. Так, Вінницька ОУНБ ім. К.А. Тімірязєва констатувала, що за відносно короткий період заходи, висвітлені у ЗМІ, відвідало 750 користувачів, з яких 247 записалися до бібліотеки. «Тімірязєвка» завдяки рекламуванню своєї діяльності завдячує тому, що Call-центр «Радіо» запропонував впровадження нового проєкту у бібліотеці – зйомки у режимі on-line бібліотечних соціокультурних заходів. Барській районній бібліотеці вдалося залучити 126 нових читачів тільки завдяки реалізації проєктів з електронного урядування та з організації дитячого куточка «Барська БібліоНяня».

Після перегляду передачі на Вінницькому державному телебаченні про проєктну діяльність бібліотеки голова Вінницького обласного комітету молодіжних організацій Наталія Гишко запросила директора бібліотеки Любов Кирилюк разом з представниками місцевої влади до участі в дводенному тренінгу «Організація сервісних центрів громад як фондів громад для вирішення локальних проблем» у Вінниці від ІСАР «Єднання». Тренінг організований для представників місцевої влади, громадськості та бізнесу за сприяння Вінницького обласного комітету молодіжних організацій та ГО «Наше Поділля». Проводиться підготовка до втілення у життя зорієнтованих під час тренінгу задумів для розвитку громадами своїх територій.

Крижопільська районна бібліотека перетворилась на епіцентр літературно-мистецького та інформаційного життя своєї громади. Сільські бібліотеки-філії вже переймають втілену в життя ідею створення у бібліотеці експрес дитсадка (Бібліосаду), що дає гарну можливість залучати нових користувачів. Спільно з членом Національної спілки художників України Валентином Тишецьким бібліотека провела акцію «Армія захищає кожного з нас. Підтримаймо її!», а гонорар від організованого продажу картин адресовано на підтримку Української армії.

Володимир Медведєв,
керівник Регіонального піар-офісу сучасних бібліотек у Вінницькій області

Реалізуємо черговий проєкт

У сучасному світі публічні бібліотеки стали центрами розвитку територіальних громад та задовольняють інформаційні, соціальні і комунікаційні потреби мешканців. Сьогодні в Україні через мережу інтернет центральні, регіональні та місцеві органи влади можуть надавати громадянам послуги електронного урядування, завдяки яким влада стає ближчою до людей, економляться час та кошти громадян, зменшуються черги в державних установах тощо.

Крижопільська центральна районна бібліотека в травні подала заявку на участь у проєкті «Громадські інформаційні центри у Вінницькій, Закарпатській, Львівській та Рівненській областях – II етап», який проводила ГО «Європейський діалог».

З великою радістю ми дізнались про те, що методист Крижопільської ЦБС К.М. Дробот стала учасником проєкту.

Працівники районної бібліотеки Ткаченко Л.М., Слободян Л.М. та Дробот К.М. пройшли навчальні семінари у м.Вінниця на базі ГО «Подільська агенція регіонального розвитку» та м. Львів за темами: «Основи електронного урядування» та «Формування мережі громадських інформаційних центрів в сфері е-урядування».

У рамках проекту з 29 по 31 липня було здійснено навчальний візит до міста Люблін (Польща). Вінницьку область представляли 8 осіб: заступник Вінницького міського голови Володимир Слишинський, директор Департаменту інформаційних технологій Вінницької міської ради Володимир Романенко, начальник відділу технічного забезпечення та зв'язку Департаменту інформаційних технологій Вінницької міської ради Руслан Бурлаченко, директор Муніципально-громадського центру електронного урядування ГО «Подільська агенція регіонального розвитку» Тетяна Науменко, представник ГО «Унікальна країна» (м. Жмеринка) Ірина Савіна, методист Крижопільської централізованої бібліотечної системи Каріна Дробот, представник Іллінецької міської ради Людмила Свяшук, завідувач Центру надання адміністративних послуг при Барській районній державній адміністрації Тетяна Хорошун.

Учасники проекту переймали досвід польських колег з надання електронних послуг та функціонування е-урядування. Відвідали Бюро обслуговування, що створено при міській адміністрації Любліна та діє за принципом «єдиного вікна» при отриманні адміністративних послуг.

ІТ-департамент призначений для підвищення рівня безпеки у місті. На сьогодні там встановлено понад 160 камер, спостереження за якими ведеться в єдиному моніторинговому центрі (одночасно 11 операторами). Система дозволяє оперативно реагувати на правопорушення, що відбуваються, та сприяє значному зменшенню кількості порушень у тих місцях, де встановлено камери.

Під час візитів до повітового староства у Красніку, до міст Казімеж Дольний над Віслою та Пулави члени делегації ознайомилися з особливостями впровадження системи електронного документообігу в Польщі. За словами Івони Возняк, директора Бюро обслуговування документообігу, активний розвиток СЕД на державному рівні у Польщі розпочався з 2012 року. Створення єдиної системи для всієї

країни сприяє динамічному розвитку е-документообігу навіть в невеликих містах на рівні районних центрів. У травні поточного року електронний документ було прирівняно до паперового документа, що стане поштовхом до пришвидшення переведення адміністративних послуг в електронний формат. Цьому сприяє і спрощення процедури отримання електронного цифрового підпису, нині понад 280 тис. осіб у Польщі володіють ЕЦП.

Для мене як бібліотечного фахівця найцікавішим та корисним став візит до Публічної бібліотеки міста Люблін, який організували для бібліотекарів – учасників проекту з Львівської, Рівненської, Закарпатської та Вінницької областей. Нас зустрічала особисто директор бібліотеки, яка розпочала екскурсію відразу зі свого кабінету. Я була вражена інтер'єром, кількістю відділів Люблінської бібліотеки, технічним оснащенням.

Запис до бібліотеки тут безкоштовний. Кожному читачеві присвоюється ідентифікаційний код, за допомогою якого він може замовити книги та інші документи з будь-якої точки місцезнаходження через Інтернет. В новітньо-обладнаному секторі періодики користувачі мають змогу переглядати пресу в електронному вигляді навіть за минулі століття. Відкритим простором вразила українських бібліотекарів Галерея бібліотеки, де постійно проводяться різні виставки та творчі акції. В облаштованій кімнаті для дітей, що приваблює кольоровими дитячими меблями, іграшками та дитячими книгами, працює окремий бібліотечний працівник, який виконує функції вихователя. Варто зазначити, що із 170 працівників, дві третини штату складають чоловіки, яких можна було побачити за кафедрами видачі документів у кожному відділі бібліотеки.

На завершення екскурсії українська делегація бібліотекарів залишила свій відгук у «Книзі почесних гостей Люблінської бібліотеки».

На цьому робота проекту не завершилася, вона тільки розгортається: попереду підвищення якості, розширення діапазону й доступності е-послуг, що надаються; створення інформаційних центрів на базі сільських бібліотек, які мають доступ до мережі Інтернет (Городківський № 1, Голубецький, Куницький, Шарапанівський сільські філіали Крижопільської ЦБС); підготовка рекламної продукції по е-урядуванню; надання безкоштовної допомоги та консультацій щодо е-послуг на базі районної бібліотеки; забезпечення вільного доступу до офіційної інформації всіх категорій жителів району; навчання бібліотечних працівників, участь у семінарах, тренінгах.

К.М. Дробот,
методист Крижопільської центральної
районної бібліотеки

Краєзнавчий туризм у бібліотеках

Сьогодні зі стрімким розвитком сфери послуг у бібліотеках є необхідність у розширенні краєзнавчої діяльності як такої, що надає консультативні послуги, а також організовує дозвілля своїх відвідувачів.

19-20 лютого у місті Львові на базі Львівської обласної універсальної наукової бібліотеки (ЛОУНБ) для учасників з Волинської, Львівської, Тернопільської, Івано-Франківської і Закарпатської областей відбулася регіональна конференція «Бібліотеки як платформа для розвитку локального туризму». Також пощастило відвідати цей захід представникам Вінницької, Одеської і Донецької областей, серед яких була і я, Марія Сахарова – бібліотекар наукової бібліотеки ВНМУ ім. М.І. Пирогова.

Керівник проекту Олег Процак, координатор Центру Європейської інформації у Львові, зумів зібрати 70 учасників – працівників бібліотек, представників місцевої влади, громадських організацій та туристичного бізнесу. Організатори проекту: програма «Бібліоміст», ЛОУНБ та ЛМГО «Інститут політехнічних технологій».

Перш за все, нас чекала екскурсія гостинною бібліотекою під керівництвом директора Івана Сварника та заступника директора з науково-методичної роботи Олени Шматько. Гості бібліотеки ознайомилися з організацією роботи відділів закладу та мали змогу оцінити РТЦ.

Як зауважив керівник проекту, основна функція бібліотекаря – це систематизування даних про регіон, вивчення джерел історичних даних та співпраця бібліотек зі школами, міською владою та туристичними компаніями з метою поширення краєзнавчої інформації та піднесення престижу бібліотек у сфері туризму.

Наталія Датченко, регіональний представник програми «Бібліоміст», виступила з цікавою доповіддю «Туризм і бібліотеки – найкращий зарубіжний та національний досвід», де розповіла про поширеність за кордоном, зокрема і в сусідній Росії, еко-туризму і продемонструвала можливості його розвитку в кожному регіоні. Зауважила, що низький рівень зеленого туризму можна пояснити хіба що проблемами мотивації самих бібліотекарів та неспроможністю до комунікації з туристами.

Власне, цьому і були присвячені наші обговорення: як змусити бібліотеки працювати з місцевою владою та туристичними фірмами на засадах взаємовигоди.

Цікаво було дізнатися, що у великих містах України, зокрема і у Львові, створюються інформаційні центри, де зосереджені дані про важливі краєзнавчі об'єкти міста. Саме один з таких центрів ми і відвідали другого дня роботи конференції.

Систематизувавши почуте, хочу ознайомити з такими ідеями розвитку краєзнавчого туризму у бібліотеках:

- Формування баз даних про туристичні об'єкти регіону;
- Співпраця з музеями, інформаційними агенціями: використання бібліотекарів як екскурсоводів;
- Створення віртуальних турів;
- Формування музейних кімнат при бібліотеках (наприклад, колекції стародавньої книги);
- Он-лайн дискусії туристичних маршрутів на блогах та сторінках бібліотек;
- Запис спогадів місцевих жителів;
- Зосередження інформації про події краю: фестивалі, виставки, культурні заходи;
- Сприяння у створенні рекреаційних зон у бібліотеці для забезпечення комфортного середовища відвідувачів;
- Залучення волонтерів з громадських організацій для проведення екскурсій;
- Створення порталів про привабливість окремих регіонів з акцентом на цікаві міфи та події.

Наприклад, у Київській області за сприяння бібліотек представники туристичних фірм проводять уроки географії і рекламують свої послуги. В місті Слов'янську Донецької області на сайті ЦБС міститься детальна інформація про туристичний об'єкт «Диво-птахи», де зібрані експонати з усієї України. А також можна знайти інформацію про готелі, туристичні підприємства, санаторії та основні туристичні маршрути регіону.

Доповідачами також були:

- Віталій Загайних, заступник голови Львівського регіонального відділення асоціації міст України, з

виступом про зосередження туристичних центрів в єдину мережу для спільного обговорення питань культурної спадщини регіону.

– Галина Литвин, виконавчий директор АОМС «Євро регіон Карпати-Україна», з інформацією про важливість розробки та затвердження макрорегіональної стратегії для регіону Карпат і створення передумов для системного місцевого розвитку в українській частині Карпатського Євро регіону шляхом зміцнення ролі агенцій місцевого розвитку.

– Іван Горбацьо, директор Асоціації гірських провідників «Ровінь», з презентацією транскордонного проекту «Стимулювання розвитку туризму Карпатського регіону шляхом покращення сервісу та безпеки туристів», в рамках реалізації програми «Добросусідство» Польща-Білорусія-Україна. Проект передбачає програму, яка полегшує подорожування туристів, краєзнавчу діяльність в Україні та у транскордонному регіоні.

В рамках теми «Успішні історії українських бібліотек» зачитали свої виступи гості з Одеси, Яворівщини, с. Кульчинці і с. Лагодів Львівської та м. Надвірна Івано-Франківської областей.

Учасників конференції чекали майстер-класи і спершу моя група ознайомилася з організацією роботи одного з трьох туристичних інформаційних центрів (ТІЦ) м. Львова в центральній частині міста. Гід пані Катерина розповіла нам про послуги, які надає ТІЦ:

- Безкоштовна розробка маршрутів;
- Індивідуальний підхід до туриста;
- МРЗ-екскурсії, які дозволяють завантажити на телефон карту і аудіоекскурсії;
- Допомога з поселенням туристів з градацією за категоріями житла;
- Надання інформації по харчових об'єктах залежно від місця проживання;
- Допомога з оформлення та купівлі квитків;
- Інформування про заклади розваг та культурного відпочинку.

Кожен з 9 працівників ТІЦу володіє 4 мовами: базові – українська, англійська, російська та ще одна додатково: італійська, польська, шведська та ін. У 2013 році ТІЦ м. Львова забезпечив інформацією 50 тисяч туристів з Польщі, Росії, Білорусії, Туреччини, США, Італії та Іспанії, з яких 49% були українцями. Працівники ТІЦу відповіли на 110 тисяч запитань, що на 21% більше, ніж у 2012 році. Центр туристичної інформації може задовольнити будь-які бажання туристів: щотижня виходить туристичний збірник 4 мовами, де відображені всі виставки, вистави театрів та фестивалі регіону. В наявності також карта «ОТ-ОТ» зі всіма культурними подіями міста на місяць.

2-й майстер-клас «Промоція туристичного продукту» провів гість з м. Замость, що у Польщі, пан Анджі – директор місцевої туристичної фірми. Він поділився основами організації туристичного бізнесу у Польщі, презентував багато друкованої продукції, зокрема, навіть путівники для дітей. Розповів, як краще зацікавити туристів, як донести до них інформацію і зробити екскурсію безпечною.

На 3-му майстер-класі «Розробка екскурсійних маршрутів» ми переглянули презентацію з відомими, але не менш важливими аспектами – як правильно сформувати інформаційну теку, провести опис екскурсійного об'єкта, скласти текст екскурсії та зібрати «портфель екскурсовода». А в кінці отримали завдання з розробки екскурсійних маршрутів по групах.

Загалом, конференція пройшла вдало, стала поштовхом для розвитку на базі бібліотек краєзнавчих відділів, щоб поширити інформацію про туристичну привабливість краю. Розвиток бібліотек як майданчика для туристичних послуг допоможе удосконалити вже існуючі та запровадити інноваційні послуги бібліотек, сформувати образ відкритого закладу культури, що надає не лише інформаційні послуги, але й сприяє інтелектуальному, культурному та творчому розвитку особистості, організації змістовного дозвілля та туризму.

Марія Сахарова,

бібліотекар наукової бібліотеки Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова

Анонс

21-23 жовтня 2014 року на базі Вінницької ОУНБ ім. К.А. Тімірязєва відбудеться IV Міжнародна науково-практична конференція «Усна історія як важлива складова краєзнавчої діяльності». Для обговорення пропонується така тематика: Усноісторичні дослідження: теорія і практика; Дослідницькі проекти з усної історії в Україні; Усна історія в бібліотечній справі та освіті; Метод усної історії в дослідженні колективної пам'яті; Історія держави, регіону, населеного пункту, людини крізь призму усної історичних досліджень; Вивчення історії повсякдення методом усної історії. Заявки на участь прийматимуться до 1 серпня, доповіді й повідомлення до 1 вересня.

*Більш детальну інформацію можна отримати на веб-сайті ОУНБ ім. К.А. Тімірязєва
www.libraru.vn.ua*

Зустріч краєзнавців на Могилів-Подільщині

У Могилів-Подільській центральній районній бібліотеці відбулася зустріч слухачів обласних курсів бібліографів-краєзнавців Вінницької області. З презентаціями виступили директор ЦРБ Наталя Головенко – «З історії Могилів-Подільської районної бібліотеки» (складові успіху) та методист Надія Вартанович – «Створення та використання краєзнавчих ресурсів у роботі Могилів-Подільської районної бібліотеки», під час проведення яких найбільше уваги було приділено темі «Бібліотечне краєзнавство – шлях до об'єднання громади».

Учасники зібрання обговорювали, як організувати краєзнавчу діяльність з користю для розвитку громади, зробити роботу результативною, потрібною, живою. Прикладом стала бібліотека с. Кричанівка, де за ініціативи бібліотекаря та партнера бібліотеки А. Бойта – депутат райради, було презентовано об'єкт природи (в народі знаний як «Стрімкач»), який занесено до держреєстру як об'єкт природно-заповідного фонду місцевого значення. Таким чином, землю площею 10,0 гектарів було націоналізовано. Враховуючи той факт, що в Західній Європі відсоток націоналізації земель складає 20%, а у нас в Україні лише 4% – це значний внесок бібліотеки в роботу на користь мешканців громади, яка наповнена краєзнавчим змістом (читаємо в обґрунтуванні та поданні даної пам'ятки). А в бібліотеці с. Сказинці краєзнавчо-екологічне об'єднання «Стежина» за дослідницьку роботу та участь у Всеукраїнському конкурсі «До чистих джерел» (очищення джерел, малих річок) вибороло перше місце. З метою практичної допомоги для представників бізнесу, влади, громади запроваджено інформальтернативи «Як навчитись заробляти на природоохоронних заходах» у зв'язку зі створенням Білатерального заповідника.

Господарі розповіли присутнім про участь районної бібліотеки в роботі краєзнавчих конференцій. Це доводить, що бібліотекарі успішно проводять науково-пошукову краєзнавчу діяльність. Так, фахівці бібліотеки стали авторами 5 статей: з історії козаччини на Могилів-Подільщині, репресій 30-х років, підтримки розвитку туризму, з дослідження усної народної творчості у краї та збереження історико-культурної спадщини.

Зацікавив присутніх проект «День односельчанина в бібліотеці», започаткований цього року в сільських книгозбірнях, мета якого – пам'ятати про кожну людину в селі, не забувати героїв минулих днів. Ознайомились краєзнавці області з роботою музеїв при бібліотеках: творчості Фросини Онисько (с. Слобода-Яришівська), історії с. Серебря.

Цікаво була представлена робота, яку бібліотека започаткувала з нагоди відзначення 1000-ліття Лядівського Свято-Усікновенського скельного чоловічого монастиря, – «Лядівський скельний монастир в художньому слові, публіцистиці, кіноматеріалах». Бібліотекарі спостерігають, відслідковують і визначають для себе маловивчені матеріали з даної теми. За результатами дослідження історико-культурної спадщини за темою: «Пам'ятки та пам'ятні місця козацької доби на Могилів-Подільщині», планується встановлення відповідних табличок та дощок. Вивчаються краєзнавцями й інші напрямки та історичні пам'ятки – «Топономіка та пам'ятки старовини» (старовинна винодавка в с. Яруга, стара пасіка в с. Івонівка), «Краєзнавча генеалогія» тощо.

Не менш цікавою є робота над фольклорним літописом району. Окрім дослідження «Кожне сільце має своє сільце», над яким упродовж кількох років працюють бібліотекарі та місцеві краєзнавці, визначено тему «Історія краю – вустами народу», зокрема триває збір матеріалів до 100-ліття Першої світової війни.

У літературно-мистецькому краєзнавстві головною є тема «Край у творах письменників, поетів, митців». А до 200-ліття Т.Шевченка бібліотеки провели для читачів прем'єру забутих книг наших земляків – професора Василя Шубравського (с.Слобода-Яришівська), академіка Миколи Гудзія (з Могилева-Подільського), Івана Глинського. Літературно-критичні праці цих діячів присвячені дослідженню творчості Т.Шевченка і знаходяться у фондах багатьох бібліотек не лише району, а й України.

На завершення було відмічено, що сьогодні в центрі уваги діяльності бібліотек – інформаційне забезпечення проектів, що реалізуються в сільському господарстві, зокрема «Виноградна лоза» та в перспективі – участь у місцевій програмі «Зелений Єврореґіон» в рамках транскордонного співробітництва.

Організатори зустрічі презентували присутнім відеоролики «Свято села в Мервинцях», «Бурякова ланка», «Вишита доля»; прослухали розповідь про музей Фросини Онисько (бібліотека с. Слобода-Яришівська), музей історії с. Серебря (бібліотека с. Серебря); відвідали місцевий Будинок творчості, районний музей етнографії та декоративно-прикладного мистецтва ім. М.А. Руденко, Лядівський скельний монастир.

Надія Вартанович,
методист Могилів-Подільської ЦРБ

Русалка Дністрова

Уже три роки поспіль, завдяки міжнародному літературно-мистецькому святу «Русалка Дністрова», ініціатором якого у 2012 році стала Вінницька обласна організація Національної спілки письменників України, на берегах Дністра збираються письменники зі Львова, Івано-Франківська, Тернополя, Хмельницького, Одеси, Вінниччини, Києва та Республіки Молдова.

Цьогоріч літературно-мистецьке свято проходило з 20 по 22 червня 2014 р. в Ямпільському, Могилів-Подільському, Томашпільському районах Вінниччини та Резінському і Шалдонештському районах Республіки Молдова.

20 червня 2014 року на кордоні Томашпільського району почесних гостей радо зустріли голова районної державної адміністрації Олександр Загорченний, голова районної ради Лариса Нароган, їх заступники та начальник відділу культури і туризму райдержадміністрації Олена Сікал, після чого члени делегації відвідали Олександрійський парк – хутір Благодатне.

21 червня в приміщенні районної ради відбулася зустріч творчої бригади у складі поета, голови Тернопільської письменницької організації Євгена Безкоровайного, поетеси, яка нещодавно стала новим членом НСПУ, Олесі Тенюх, поета, члена НСПУ Олександра Височанського, поетеси, композитора, виконавця, режисера, провідного спеціаліста Вінницького обласного центру народної творчості Зої Красуляк та поетеси Жанни Дмитренко з керівниками району. Олександр Загорченний щиро привітав учасників зібрання, подякував письменникам за талант, за відродження духовної спадщини нашого народу, за радість, яку письменники приносять людям, за те, що у творах митців завжди є частка рідної землі, побажав усім здоров'я і добробуту, миру та злагоди.

Літератори в ході зустрічі ділилися своїми творчими доробками, відвідали одну з найновіших шкіл України – НВК «Томашпільська школа І-ІІІ ст. – гімназія», побували на літературному святі в центральній районній бібліотеці, прогулялись алеями Комаргородського професійно-аграрного ліцею, зустрілися з вихованцями табору «Веселка» с. Високе та ознайомились з садибою Четвертинських у с. Антопіль.

СТАНЬ АВТОРОМ ВІКІПЕДІЇ! В БІБЛІОТЕЦІ – ЦЕ МОЖЛИВО!

Під таким девізом 13 червня в центральній районній бібліотеці відбувся конкурс **WikiDay** в рамках проекту «Вікіпедія» спільно з програмою «Бібліоміст». Учасники змагалися в написанні краєзнавчих статей до відомої у світі електронної енциклопедії. Серед них – знані в районі історики-краєзнавці: Іван Бабій, Павло Антонішин, Олена Пшенична, Микола Моргун, Галина Мельник, Григорій Стовець, а також бібліотечні працівники: Валентина Дідик, Людмила Дудник, Лілія Максимець, Галина Філіпенко. Надавала допомогу в організації заходу команда бібліотекарів, яка створила сприятливі умови для проведення конкурсу.

До заходу був організований інформаційний стенд «Долучайся до WikiDay!». Учасники ознайомилися з книжковою виставкою на тему: «Стань автором Вікіпедії! В бібліотеці – це можливо!», краєзнавчими матеріалами: «Наш край в книгах,

періодиці, усних історіях, електронних виданнях», ювілейними збірниками «Томашпільщина» у 2 виданнях, книгами місцевих авторів, списком корисних посилань на тему: «Томашпільщина. Наш край в електронних виданнях».

Учасники конкурсу поділилися думками з приводу висвітлення зібраних краєзнавчих матеріалів в українській Вікіпедії та взяли участь у написанні статей до цього електронного видання.

Презентація у бібліотеці

13 травня 2014 р. в читальній залі Бершадської районної бібліотеки відбулась презентація книги Ф.Х. Шевчука «Портрети». Федір Харитонович розповів, як працював над книгою і відмітив, що вона писалася протягом багатьох років. Зустрічі з земляками, багаторічні спостереження, роздуми автора лягли в основу книги, що містить розповіді про бершадців, які своєю працею звеличували і звеличують рідний край та країну в різних сферах діяльності. Герої твору залишаються прикладом вірного служіння справі і людям. Творча, неспокойна вдача не дає автору зупинитися на досягнутому, він постійно в пошуку. Мріє, аби на Бершадщині всі знали про своїх славетних земляків, тож запевнив, що вже майже готова до виходу друга книга «Портретів».

З вітальним словом на презентації виступила головний спеціаліст відділу культури і туризму Т. П. Тиворська. Талановитий автор завжди має що сказати людям. Тому присутні на заході колеги по перу та друзі: П.В. Маніленко, Г.О. Погончик, М.С. Рудик, П.П. Похила, В.Я. Балан, О.П. Степовий, а також сільські бібліотекарі району слухали земляка з великою увагою.

Федір Шевчук – автор та співавтор десятка книг з краєзнавства та публіцистики, з якими бібліотекар II категорії О.С. Бабій ознайомила учасників презентації під час проведення бібліографічного огляду «Любов до рідного краю народжена словом і серцем».

«Свято серед будня» (1996 р.), «Слово на долоні», «З минулого в майбутнє», історико-публіцистичний нарис про Бершадський спиртовий завод (2001 р.), «Тридцять пам'ятних літ – в ім'я прийдешнього» (про історію і сучасність Бершадського електротехнічного заводу) (2004 р.), «Вогонь в одежі слова» (2006 р.), «Серединка – тепла крапка на карті України» (2008 р.), «Веселе роздоріжжя» (2014 р.).

У нашому районі – десятки місцевих авторів, людей неординарних, талановитих, які видали свої книги, а їхнім наставником та редактором творів був Ф.Х. Шевчук. Це і В.М. Думанський, А.І. Мельник, М.С. Рудик, Т.Н. Кучанська, Ю.Л. Цінчик, В.М. Корнелюк та інші.

Музичні вітання подарували автору учні та викладачі дитячої музичної школи ім. Р. Скалецького: К. Мураховська, Н. Сторожук, Л. Баранова, А. Лавренюк, В. Качан, Д. Борткова. Звучали твори «Зелений гай», «Летіла зозуля», «Ой піду я до млина», «Світло і тіні», «Зоре моя вечірняя».

По закінченні зустрічі директор районної бібліотеки Л.Л. Бернацька привітала Федора Харитоновича з виходом книги та подякувала за те, що районна та усі сільські бібліотеки отримали від автора видання «Портрети».

Твори Ф.Х. Шевчука – доброзичливі, щирі, правдиві, вони збагачують, додають людям віри, надії, світла. Давайте разом визнаємо, що це щастя – жити для когось, щоб хтось мав насолоду бодай усміхнутися від того, що ти є ...

Юлія Маршук,

бібліограф-краснавець Бершадської районної бібліотеки

У слові й на граніті

У Корделівці відкрито пам'ятну дошку двом випускникам місцевої школи, лауреатам премії ім. Т.Г. Шевченка Степанові Колеснику та Євгенові Гуцалу в рамках відзначення 200-річчя від дня народження Т.Г. Шевченка.

Корделівська школа справді унікальна – невідомо чи в Україні є ще деь сільська школа, в якій би навчалися такі видатні майстри слова, лауреати Шевченківської премії. А Корделівська школа може пишатися, що її випускниками були Степан Колесник у 1950 та Євген Гуцало у 1953 роках.

Вшанування в рідній школі цих двох постатей української літератури і публіцистики стало можливим завдяки зусиллям Корделівського сільського голови Людмили Дудар, яка опікувалась виготовленням та встановленням пам'ятної дошки. В підготовці та проведенні свята активну участь взяли працівники Корделівської сільської бібліотеки Олена Кірієнко та Катерина Пархомчук.

З нагоди такої урочистої події на шкільному подвір'ї зібралось чимало односельчан та гостей. Це і представники влади, гості з Вінниці, Києва, родичі і однокласники лауреатів, учні школи.

Мабуть, саме учні цієї школи найбільше пишаються своїми знаменитими земляками.

Степан Колесник передав школі томик своїх віршів з дарчим написом «*Рідній Корделівській школі, яка вивела мене у широкий світ, від безмежно вдячного учня.*»

Мир дітям планети Земля

*Ох, яке було би свято!
Хто би того не хотів,
Щоб на всій землі гармати
Заряджали конфетті*

Таким простим і водночас високим словом розпочалося свято до Міжнародного Дня захисту дітей під назвою «Мир дітям планети Земля». І після слова «конфетті» у небо злетіли різнокольорові кульки.

Районна бібліотека для дітей підготувала цікаве та змістовне свято для першокласників усіх загальноосвітніх шкіл м. Калинівки.

«Якби люди відразу з'являлись на світ дорослими, якою була б наша планета? Чи шумів би зелений гай, а сонце тішило б своїм теплом і світлом? Земля без дітей? Чи можливо це? Діти, чи можливе наше життя без вас?» – запитували ведучі заходу у першачків, а ті бадьоро відповідали: «Ні!»

Хочеться сподіватися, що діткам запам'ятається цей день своєю особливістю, яскравістю, неповторністю. Адже весь акцент свята був зосереджений саме на них – на дітях.

Для них лунали найкращі пісні, вірші, проводилися захоплюючі ігри, наприклад гра «Усміхнись собі, сусіду, світу». Дітки поверталися обличчям один до одного і передавали усмішку. А потім усі дружно запрошували канікули в гості і розпочали ігрове заняття.

Літо-літечко надворі,
Прощавай, – говорим школі...

Після цього лунала весела музика і діти мали змогу потанцювати.

Далі на діток чекали у Книжковому кіоску, де можна було дізнатися про найкращі дитячі книжки,

які нещодавно надійшли до бібліотеки та з нетерпінням чекають на своїх читачів. Любителів гострих відчуттів запрошували до Кімнати літературних жахів, у світ фантастики та подорожей.

Далі був Бульвар Музичний та інші розваги:

– для меломанів – карооке під веселкою;

– для маленьких і непосидючих – науковий спортивний ігровий майданчик;

– для мрійників – Дерево дитячих мрій, яке може виконати найпотаємніші бажання, тільки бажання повинні бути добрими. Дітки писали свої бажання на клаптиках паперу і прикріплювали їх до гілок імпровізованого дерева.

На юних художників чекав вернісаж на асфальті та книжкові розмальовки, після чого був оголошений конкурс малюнку на асфальті.

Працівники дитячої бібліотеки провели діалог з дітьми, розпитували їх за що вони люблять літні канікули, як планують їх провести. Було оголошено конкурс загадок, а також новий конкурс «Міняю цукерку на віршик».

Усі бажаючі могли спробувати себе в ролі артистів і прочитати вірш, заспівати пісеньку чи розказати гумореску, нагородою за що стали овації глядачів і звичайно солодкий приз.

Окрім програми, запланованої працівниками дитячої бібліотеки, до свята долучилися приїжджі артисти, служба МЧС, служба швидкої допомоги. Діти мали змогу повторювати нові танцювальні рухи з артистами.

Юним учасникам свята цікаво було побачити на власні очі, як працюють пожежники під час пожежі, гратися справжньою піною на асфальті, також ознайомитися з роботою медперсоналу швидкої допомоги, бути їх безпосередніми «пацієнтами». Благочинний Калинівської церкви Володимир Розман роздав діткам дитячі біблії, а місцевий голова Анатолій Шамалюк пригостив першокласників соком та морозивом.

Свято добігало кінця, а діти розходяться не поспішали, адже це було саме їхнє свято до Міжнародного Дня захисту дітей.